Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

Aika	29.09.2026, klo 16:30 - 18:43
Paikka	Lautakuntien kokoushuone, kaupungintalo, Raatihuoneenkatu 8-10, Mikkeli tai Teams-etäyhteys

Käsitellyt asiat

§ 28 **Kokouksen avaus**

§ 29 **Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus**

§ 30 **Kokouksen työjärjestys ja pöytäkirjan tarkastajien valinta**

§ 31 **Katsaus digitaalisiin osallistumis- ja vaikuttamiskanaviin**

§ 32 **Mikkelin kaupungin talousarvio 2027, kaupunkikehityslautakunta / vammaisneuvosto**

§ 33 **Mikkelin kaupungin talousarvio 2027, hyvinvointilautakunta / vammaisneuvosto**

§ 34 **Mikkelin kaupungin talousarvio 2027, sivistyslautakunta / vammaisneuvosto**

§ 35 **Lautakuntien terveiset**

§ 36 **Eloisan vammaisneuvoston terveiset**

§ 37 **Muut asiat**

§ 38 **Kokouksen päättäminen**

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mikkelin asianhallintajärjestelmässä

Saapuvilla olleet jäsenet

Timo Petäjämäki, puheenjohtaja
Rita Matilainen, 1. varapuheenjohtaja
Reijo Hämäläinen
Pirkko Luusalo
Sanna Paasonen
Ismo Rahikainen, varajäsen
Emmi Syrjä
Kauko Väisänen

Muut saapuvilla olleet

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, sihteeri
Christian Juhola, Hallinto- ja osallisuusasiantuntija , poistui 17:18

Allekirjoitukset

Timo Petäjämäki	Anni Löppönen
Puheenjohtaja	Sihteeri

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Reijo Hämäläinen	Kauko Väisänen
Pöytäkirjantarkastaja	Pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Mikkelin kaupungin yleisessä tietoverkossa www.mikkeli.fi 14.10.2026.

§ 28
Kokouksen avaus

Päätös
Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 16.30.

§ 29
Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Vammaisneuvosto on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään neljä jäsentä on läsnä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Puheenjohtaja toteaa kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös
Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 30
Kokouksen työjärjestys ja pöytäkirjan tarkastajien valinta

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Tämän kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Emmi Syrjä ja Kauko Väisänen.

Pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti 2.10.2026 ja on sen jälkeen nähtävänä kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Päätös
Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Reijo Hämäläinen ja Kauko Väisänen. Muilta osin päätösehdotus hyväksyttiin.

§ 31
Katsaus digitaalisiin osallistumis- ja vaikuttamiskanaviin

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

Etelä-Savon hyvinvointialueen hallinto- ja osallisuusasiantuntija Christian Juhola esittelee digitaalisen osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia hyvinvointialueella. Esimerkkeinä esitellään Howspace-alusta vammaisneuvoston työskentelyssä sekä uusi digitaalinen asukasraati Diggari.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Merkitään tiedoksi.

Päätös
Merkittiin, että Etelä-Savon hyvinvointialueen hallinto- ja osallisuusasiantuntija Christian Juhola esitteli Howspace-alustaa neuvostojen työskentelyn näkökulmasta. Vammaisneuvosto keskusteli alustan saavutettavuudesta. Lisäksi esiteltiin digitaalinen asukasraati Diggari.

Merkitään, että esittelyn jälkeen hallinto- ja osallisuusasiantuntija Christian Juhola poistui kokouksesta.

Kaupunkikehityslautakunta, § 98,15.09.2026
Vammaisneuvosto, § 32, 29.09.2026

§ 32
Mikkelin kaupungin talousarvio 2027, kaupunkikehityslautakunta / vammaisneuvosto

MliDno-2026-2250

Kaupunkikehityslautakunta, 15.09.2026, § 98

Valmistelijat / lisätiedot:

Jouni Riihelä, kaupunkikehitysjohtaja, Jouni.Riihela@mikkeli.fi
Tiina Maaranen, taloussuunnittelija, tiina.maaranen@mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Kkltk 15.9.2026 Talousarvioesitys 2027, kaupunkikehityslautakunta

Kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä talousarvio.

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon: kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen; palvelujen järjestäminen ja tuottaminen; kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet; omistajapolitiikka; henkilöstöpolitiikka; kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet; elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

13.4.2026 § 22 valtuusto hyväksyi Mikkelin kaupungin uuden strategian, visionaan Mikkeli – Kansainvälinen puhtaan veden ja kokonaisturvallisuuden päämaja Saimaalla. Strategian määrittämät Mikkelin kaupungin arvot ovat Reilu, Rohkea, Rakentava ja Turvallinen.

Visioon ja arvoihin pohjautuvat strategiset teemat ovat:

- Hyvinvoiva kuntalainen ja sujuva arki
- Koulutus, osaaminen ja työllisyys
- Elinvoima, yrityksen ja investoinnit
- Vahva talous ja vaikuttavuus
- Henkilöstö – strategian toteuttajat

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. (Kuntalaki 410/2015 § 110.)

Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Määrärahat ovat lupa käyttää rahaa ja tulot ovat sitovia velvoitteita kerätä rahaa. Talousarvion määrärahat voi alittaa ja tuloja voi kerryttää talousarviota enemmän.

Lautakunnan toiminta- ja taloussuunnitelma sisältävät seuraavat osat: perustehtävä, palvelusuunnitelma, strategiakortti ja tunnuslukutaulukot, joissa todetaan toimintaan liittyvät kappalemääriset suoritetiedot.

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue vastaa yhdessä talouspalveluiden kanssa kaupungin investointiohjelman laatimisesta ja laatii koko kaupunkia koskevan investointiohjelman. Hallinto- ja elinvoimapalveluiden sisäiset veloitukset sisältävät talouspalveluiden, hankintapalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallinnon sekä vahtimestaripalveluiden sisäiset veloitukset, joilla laskutetaan keskitetysti tuotetut palvelut kaikilta kaupungin yksiköiltä.

Sisäisten vuokrien kulut kohdistetaan kustannuspaikoille tilojen käytön mukaisesti. Puhtauspalveluiden veloitus perustuu palvelusopimuksiin.

Käyttötalouden talousarvioon on sisällytetty lentoasemaa ja lomituksen hallintoa koskevat raamin mukaiset säästövaraukset arvion mukaisesti. Koska lentoasemaa koskeva päätöksenteko sekä molempien yksikköjen yt-prosessit ovat edelleen kesken, säästöjen euromäärät voivat vielä tarkentua.

Koko kaupungin henkilöstö- ja koulutussuunnitelma muodostuu kahdesta osasta: henkilöstösuunnitelmasta sekä koulutussuunnitelmasta. Hyvällä henkilöstösuunnittelulla varmistetaan palvelutuotannon kannalta optimaaliset henkilöstörakenteet ja mitoitukset ottaen huomioon kaupungin taloudellinen tilanne. Henkilöstön osaamista kehitetään ennakoivasti ja huomioiden kaupungin järjestämien palveluiden vaatiman osaamisen tulevaisuuden tarpeet (tavoiteorganisaatio). Kukin tulosalue vastaa henkilöstönsä työhyvinvointia, työturvallisuutta ja työterveyttä turvaavan toiminnan rahoituksesta.

Talousarviovalmistelun yhteydessä koostetaan koko organisaation kattava riskirekisteri, joka käsitellään salassa pidettävänä (JulkL 24 § 1 mom. kohdat 15 ja 17).

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen raami 2027 (1 000 euroa)

Tulot	46 778 euroa
Kulut	51 228 euroa
Tkate	-4 450 euroa

Asumisen ja toimintaympäristön palvelualueen talousarvioesitys jakautuu tulosalueille:

Tulosalue (euroa)	**Tulot**	**Menot**	**Tkate**
Lautakunta, lupa- ja valvontajaosto ja johtaminen	176 400	1 784 300	-1 607 900
Kaupunkikehitys	33 848 000	11 766 000	22 082 000
Kaupunkiympäristö	2 835 000	26 978 800	-24 143 800
Rakennusvalvonta	1 087 800	1 549 000	-461 200
Maaseututoimi	9 007 600	9 238 600	-231 000
Yhteensä	46 954 800	51 316 700	-4 361 900

Investoinnit

Investointiohjelmaesityksen tausta-aineistoina ovat jo aikaisemmin tehdyt monivuotiset päätökset mm. kouluista, päiväkodeista, liikenneinvestoinneista, liikuntapaikkarakentamisesta ja liikenneverkosta.

Kaupungin elinvoimaisuuden kehittämiseksi mm. strategisiin kehittämisalustoihin osoitetaan investointeja.

Taloussuunnitelmavuosille 2028–30 esitetyt investoinnit ovat ohjeellisia, vuosittain kumulatiivisesti yli kaupungin talouden kestävän kantokyvyn ja niiden toteutus sopeutetaan vuosittain kaupungin taloudelliseen tilanteeseen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Lisäksi erityisesti ns. horisonttihankkeet nostetaan hyvissä ajoin poliittiseen keskusteluun, esimerkiksi kolme taloussuunnitteluvuotta ennen kuin investoinnit tulisivat aktualisoitumaan.

Kaupungin poistotaso on n. 21,0 milj. euroa.

Keskeisimmät talousarvion sitovat investoinnit (vuoden 2027 osuus investoinnista):

- Kaupungin virastotalon saneerauksen jatkuminen (1,2 milj. euroa)
- Katujen saneeraus (1,95 milj. euroa)
- Hänninkentän tekonurmen uusiminen (0,7 milj. euroa)
- Yritysalueiden ja uusien asuinalueiden kadut (0,6 milj. euroa)
- Siltojen saneeraus (1,0 milj. euroa)
- Hulevesiohjelma (0,55 milj. euroa)
- Keskusta-alueen tulvariski (0,70 milj. euroa)

Katuverkoston korjausvelka

Katujen korjausvelan päivitetty määrä vuonna 2026 on 12,0 M€. KoVe- eli korjausvelkalaskurin ennusteen mukaan tarvittava lisämääräraha vuodelle 2027 (korjausvelan määrän säilyttämiseksi vuoden 2026 tasolla) on 2,6 M€. Katujen kunnon mittausvuonna, 2018, korjausvelan määrä on ollut 7,6 M€. Korjausvelan säilyttäminen mittausvuoden 2018 tasolla olisi vuosittaisen lisämäärärahan tarve ollut vuosina 2019—2026 ollut keskimäärin 2,2 M€.
KoVe-laskurissa on yhteensä 1612 katua ja kevyen liikenteen väylää. Niistä 421 kappaletta (26 %) ovat alle tavoitetasonsa, eli ne kasvattavat korjausvelan määrää. Tiestön kunnon tavoitetasot ovat 50—90 % perustuen siihen mistä väylästä ja väylätyypistä on kyse.
Korjausvelan määrä on se rahasumma, joka tarvitaan teiden ja väylien tavoitetason saavuttamiseksi. Tämän takia katujen kunnostukseen budjetoitu raha ei vähennä täysimääräisesti korjausvelkaa. Uudelleen päällystämisen vaikutus korjausvelan vähenemiseen on 27 %.
Lisäksi korjausvelkaa kertyy siltojen, viheralueiden sekä hulevesiverkostojen kunnon heikentymisestä.

Rakennusten korjausvelka

Korjausvelan määrä päivitettiin edellisen kerran vuoden 2025 alussa. Vuoden 2025 aikana kiinteistökannassa ei tapahtunut merkittäviä realisointeja, minkä vuoksi korjausvelan kasvu on jatkunut maltillisena. Nykyisellä investointitasolla sekä rakennusten purkamiseen osoitetuilla määrärahoilla korjausvelan määrää ei kuitenkaan saada vähennettyä. Korjausvelkalaskelma päivitetään seuraavan kerran

vuoden 2026 lopun tilanteen mukaiseksi. Tällöin laskelmasta voidaan poistaa Naistingille, hyvinvointialueelle ja Mikalolle siirtyneet rakennukset. Kyseinen laaja kiinteistöjen myynti vaikuttaa korjausvelkalaskelman tuloksiin merkittävästi.

Investointiesitys (kaupunki) vuodelle 2027 (1000 euroa)

Tulot	1 620
Menot	-20 845
Netto	-19 225

Lautakunta on käynyt talousarviota läpi iltakoulussaan 2.9.2026.

Ehdotus
Esittelijä: Jouni Riihelä, kaupunkikehitysjohtaja

Kaupunkikehityslautakunta hyväksyy esityksen liitteen mukaisesti ja esittää lautakunnan talousarvion vuodelle 2027 ja taloussuunnitelman vuosille 2028–2030 kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.

Hyvinvointilautakunta, Sivistyslautakunta sekä Vesiliikelaitoksen johtokunta antavat lausunnot investointiohjelmasta suoraan kaupunginhallitukselle. Lisäksi kaupunkikehityslautakunta päättää pyytää lausunnot aluejohtokunnilta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta talousarviosta 2027 ja taloussuunnitelmasta 2028–2030. Lausunnot pyydetään toimittamaan suoraan kaupunginhallitukselle 13.10.2026 mennessä.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös
Asiasta käydyn keskustelun aikana Marita Hokkanen esitti Jaakko Väänäsen kannattamana: Esitän 50000 euroa kutsutaksiliikenteen aloittamiseen kuunnellen aluejohtokuntien näkemyksiä tiesuuntien tärkeysjärjestyksestä.
Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Marita Hokkasen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 jaa ääntä (Mikko Kosonen, Anni Rantalainen, Janne Vaarasuo, Hannu Tullinen, Jaana Vartiainen, Petri Tikkanen) ja 5 ei ääntä (Kerttu Hakala, Raimo Heinänen, Marita Hokkanen, Jaakko Väänänen, Petri. P. Pentikäinen). Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus on tullut tältä osin kaupunkikehityslautakunnan päätökseksi.

Keskustelun aikana Petri. P. Pentikäinen esitti Marita Hokkasen, Kerttu Hakalan ja Raimo Heinäsen kannattamana: Esitän budjettiin 20 000 euron määrärahaa joukkoliikenteen kehitys- ja markkinointityöhön. Määrärahan avulla voidaan mm. uudistaa nettisivut nykyaikaisiksi, avata sosiaalisen median tilit, toteuttaa pysäkeille laadukkaat informaatiojulisteet sekä järjestää Katuri-liikenteen markkinointitempauksia. Joukkoliikenteelle tulee laatia vuosittainen markkinointisuunnitelma, joka ohjaa ja helpottaa tekemistä. Toteutuksessa voidaan käyttää paikallisia mainostoimistoja tai medioita, tai valita käynnistysvaiheeseen lyhytaikainen vastuuhenkilö tukemaan joukkoliikenneinsinööriä. Joukkoliikenteen infran kehittämiseen on merkitty olosuhteisiin nähden suurehko 200 000 euron

määräraha, ja jos esitettyä markkinointirahaa ei voida uutena menoeränä lisätä, se voidaan siirtää kyseisestä summasta.
Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Petri P. Pentikäisen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritetussa äänestyksessä annettiin 5 jaa ääntä (Jaana Vartiainen, Mikko Kosonen, Janne Vaarasuo, Anni Rantalainen, Petri Tikkanen) ja 6 ei ääntä (Kerttu Hakala, Raimo Heinänen, Marita Hokkanen, Hannu Tullinen, Jaakko Väänänen, Petri. P. Pentikäinen).
Puheenjohtaja totesi, että Petri. P. Pentikäisen esitys on tullut tältä osin kaupunkikehityslautakunnan päätökseksi.

Keskustelun aikana Raimo Heinänen esitti Marita Hokkasen kannattamana: Esitän, että 7320 Pysäköinti tuloista vähennetään 50 000 euroa joka käytettäisiin vuonna 2027 kesä-heinä-elokuun maksuttomaan rajoitetun (1h) pysäköintiin Mikkelin ydinkeskustan alueella. Tavoite on turvata Mikkelin kaupungin keskustan kaupan ja palvelujen elinvoimaisuuden säilyttäminen. Keskusta on menettänyt merkittävästi asiakkaita Graanin alueelle, digitaalisen pysäköinnin muutoksen takia.
Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Raimo Heinäsen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritetussa äänestyksessä annettiin 6 jaa ääntä (Anni Rantalainen, Jaana Vartiainen, Kerttu Hakala, Mikko Kosonen, Petri Tikkanen, Janne Vaarasuo) ja 5 ei ääntä (Hannu Tullinen, Raimo Heinänen, Marita Hokkanen, Petri. P. Pentikäinen, Jaakko Väänänen).
Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus on tullut tältä osin kaupunkikehityslautakunnan päätökseksi.

Keskustelun aikana Jaakko Väänänen esitti Marita Hokkasen ja Raimo Heinäsen kannattamana: Esitän että kiinteistöveroprojekti lopetetaan koska verotuksessa saatua hyötyä ei synny, lisäksi rakennuslaki on muuttunut eikä alle 30n2 talousrakennukset tarvitse rakennuslupaa. Tarkastuksissa valtaosa on ollut talousrakennuksia keskiko noin 20n2 joista kiinteistövero muutama euro Talousrakennusten kiinteistöverot verohallinnon tilastosta 2023 667 544€ 2024 677 871€ 2025 677 240€ kiinteistöveroa kertyi v.2025 631€ vähemmän kuin vuonna 2024 siitä huolimatta että verohallinto nostanut kiintyeistöjen verotusarvoja 1,3€ neliöltä Kiinteistöjen tarkastus projekti noin 150t€ vuodessa. Rakennusvalvonnan talousarvio on noin -460t. Tästä tulevat säästöt käytetään kutsujoukkoliikenteeseen ja rantayleiskaavoituksen aloittamiseen.
Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Jaakko Väänäsen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 jaa ääntä (Hannu Tullinen, Jaana Vartiainen, Kerttu Hakala, Mikko Kosonen, Anni Rantalainen, Petri Tikkanen, Janne Vaarasuo) ja 4 ei ääntä (Raimo Heinänen, Marita Hokkanen, Jaakko Väänänen, Petri. P. Pentikäinen).
Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus on tullut tältä osin kaupunkikehityslautakunnan päätökseksi.

Keskustelun aikana Jaakko Väänänen esitti Marita Hokkasen kannattamana: Jäteasin tarkastajan virka ollaan vakinaistamassa, esitä tässä taloudellisessa tilanteessa ettei virkaa perusteta. Tästä tulevat säästöt käytetään kutsujoukkoliikenteeseen ja rantayleiskaavoituksen aloittamiseen.
Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Jaakko Väänäsen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritetussa äänestyksessä annettiin 7 jaa ääntä (Hannu Tullinen, Jaana Vartiainen, Mikko Kosonen, Kerttu Hakala, Anni Rantalainen, Petri Tikkanen, Janne Vaarasuo) ja 4 ei ääntä (Jaakko Väänänen, Marita Hokkanen, Raimo Heinänen, Petri. P. Pentikäinen).
Puheenjohtaja totesi, että esittelijän päätösehdotus on tullut tältä osin kaupunkikehityslautakunnan päätökseksi.

Keskustelun aikana Petri. P. Pentikäinen esitti Kerttu Hakalan kannattamana: Joukkoliikenteelle on merkitty kasvutavoite korttilatausten määrässä, mutta jostain syystä ei ollenkaan matkustajamäärässä. Mikkelin pitäisi tavoitella myös matkustajamäärän kasvua. Esitän, että matkustajamäärään asetetaan kasvutavoite vuosille 2028-2030 50 000 nousua lisää vuodessa, jolloin vuonna 2030 oltaisiin 1,5 miljoonassa (nyt 1,3). Tämä on verrokkikaupunkeihin verrattuna maltillinen tavoite, esimerkiksi Lappeenrannassa ollaan jo nyt 2 miljoonassa.
Puheenjohtaja totesi, että on tehty esittelijän päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys ja esitti asian ratkaistavaksi äänestyksellä siten, että ne, jotka kannattavat esittelijän päätösehdotusta äänestävät jaa ja ne, jotka kannattavat Petri P. Pentikäisen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin ja suoritetussa äänestyksessä annettiin 4 jaa ääntä (Mikko Kosonen, Anni Rantalainen, Janne Vaarasuo, Jaana Vartiainen) ja 7 ei ääntä (Hannu Tullinen, Raimo Heinänen, Petri. P. Pentikäinen, Marita Hokkanen, Jaakko Väänänen, Kerttu Hakala, Petri Tikkanen).
Puheenjohtaja totesi, että Petri. P. Pentikäisen esitys on tullut tältä osin kaupunkikehityslautakunnan päätökseksi.

Muilta osin esittelijän päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Merkitään, että vammaisneuvoston edustaja Timo Petäjämäki saapui kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana.

Vammaisneuvosto, 29.09.2026, § 32

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Vammaisn. 29.9.2026 Talousarvioesitys 2027, kaupunkikehityslautakunta

Kaupunkikehityslautakunta on pyytänyt lausuntoa talousarviosta 2027 ja taloussuunnitelmasta 2028–2030. Lausunto pyydetään toimittamaan suoraan kaupunginhallitukselle 13.10.2026 mennessä.

Ehdotus

Esittelijä: Timo Petäjämäki

Vammaisneuvosto antaa kokouksessaan lausunnon kaupunginhallitukselle.

Päätös
Vammaisneuvosto antaa seuraavan lausunnon:

Vammaisneuvosto pitää myönteisenä, että talousarvion tavoitteisiin sisältyy esteettömyyttä ja kevyen liikenteen turvallisuutta parantavia toimenpiteitä.

Vammaisneuvosto nostaa esille erityisesti:

- Esteettömien katu- ja kevyen liikenteen ympäristöjen kehittämisen sekä korjausvelan vähentämisen
- Saavutettavan joukkoliikenteen edistämisen sekä pysäkkien ja kulkureittien esteettömyyden varmistamisen
- Kutsujoukkoliikenteen ja kutsutaksiliikenteen kehittämisen liikkumismahdollisuuksien turvaamiseksi
- Konsertti- ja kongressitalo Mikaelin remontissa esteettömyyden huomioimisen

Vammaisneuvosto korostaa, että esteettömyys tulee huomioida liikenne- ja investointiratkaisujen suunnittelun lähtökohtana. Esteettömyyden toteutumista tulee seurata systemaattisesti ja vammaisneuvosto tulee ottaa mukaan valmisteluun varhaisessa vaiheessa.

Merkitään, että vammaisneuvoston jäsenille ennen kokousta toimitettu kaupunkikehityslautakunnan talousarvioesitys 2027 liitetään pykälän liitteeksi.

Tiedoksi
Kaupunginhallitus, Talouspalvelut

Hyvinvointilautakunta, § 85,16.09.2026
Vammaisneuvosto, § 33, 29.09.2026

§ 33
Mikkelin kaupungin talousarvio 2027, hyvinvointilautakunta / vammaisneuvosto

MliDno-2026-2250

Hyvinvointilautakunta, 16.09.2026, § 85

Valmistelijat / lisätiedot:

Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja, Virpi.siekkinen@mikkeli.fi
Johanna Hurmalainen, taloussuunnittelija, Johanna.Hurmalainen@mikkeli.fi
Tiia Orivuori, rehtori, tiia.orivuori@sivistys.mikkeli.fi
Katja Valjakka, vs. kirjastopäällikkö, katja.valjakka@sivistys.mikkeli.fi
Matti Karttunen, museojohtaja, Matti.Karttunen@sivistys.mikkeli.fi
Susanna Latvala, kulttuuripäällikkö, Susanna.Latvala@sivistys.mikkeli.fi
Jaakko Antila, intendentti, jaakko.antila@sivistys.mikkeli.fi
Tiina Juhola, liikuntapäällikkö, tiina.juhola@sivistys.mikkeli.fi
Johanna Paananen, nuorisopäällikkö, johanna.paananen@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Hyvltk 16.9.2026 Talousarvioesitys 2027, hyvinvointilautakunta

Kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä talousarvio.

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- omistajapolitiikka;
- henkilöstöpolitiikka;
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Strategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. (Kuntalaki 410/2015 § 37)

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden loppuun mennessä seuraavan kalenterivuoden talousarvion ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai

useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. (Kuntalaki 410/2015 § 110)

Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Määrärahat ovat lupa käyttää rahaa ja tulot ovat sitovia velvoitteita kerätä rahaa. Talousarvion määrärahat voi alittaa ja tuloja voi kerryttää talousarviota enemmän, mutta ei toisinpäin.

Talousarvion valmistelun lähtökohdat ovat seuraavat. Mikkelin kaupungin vuoden 2025 tulos oli 2,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä nousi 113 miljoonaan euroon ja vahva tase antaa turvapuskurin tulevaisuuteen. Kuitenkin heikko työllisyystilanne ja siihen kytkeytyvä verotulojen heikko kehitys sekä sote-uudistuksesta seurannut valtionrahoituksen uusi jako tarkoittavat, että edelleen on tärkeää pitää kiinni tarkasta taloudenhoidosta.

Raamivaiheeseen perustuva alustava tilikauden 2027 tulos muodostuu talousarvioraamin osoittaman toimintakatteen ja raamin laatimishetken muiden ennakoitujen talousnäkymien mukaan nollatasolle. Raaminesittämän toimintakatteen ylittymistä ei voida hyväksyä, ellei siihen ilmene jotain ulkoisia, yllättäviä ja Mikkelin kaupungista itsestään riippumattomia perusteita.

Talousarvioraami on lautakuntatasolla sitova valmistelupohja. Lautakunnat ja johtokunnat valmistelevat vuoden 2027 talousarvion kaupunginhallituksen 1.6.2026 vahvistaman talousarvioraamin pohjalta.

13.4.2026 § 22 valtuusto hyväksyi Mikkelin kaupungin uuden strategian visionaan Mikkeli – Kansainvälinen puhtaan veden ja kokonaisturvallisuuden päämaja Saimaalla. Mikkelin kaupungin arvot ovat "Reilu, Rohkea, Rakentava ja Turvallinen".

Visioon ja arvoihin pohjautuvat strategiset teemat ovat

- Hyvinvoiva kuntalainen ja sujuva arki
- Koulutus, osaaminen ja työllisyys
- Elinvoima, yrityksen ja investoinnit
- Vahva talous ja vaikuttavuus
- Henkilöstö – strategian toteuttajat.

Kaupungin strategian toteuttamiseksi ja toteutumisen seurannaksi talousarviossa asetetaan vuosittain toiminnallisia tavoitteita sekä niille soveltuvia mittareita. Toimenpiteiden/tavoitteiden määrittämiseksi sekä seurannaksi laaditaan lautakuntatasoisesti strategiakortit.

Lautakunnan toiminta- ja taloussuunnitelman sisältö on seuraava:

- Raportoinnin alkuun kirjoitetaan tiivis yhteenveto toimielimen perustehtävästä.
- Palvelusuunnitelmassa kerrotaan lyhyesti toimielimen tärkeimmät ja keskeisimmät palveluun liittyvät kehittämissuunnitelmat ja palvelutuotantoon vaikuttavat muutokset. Tarkoituksena on kuvata mihin suuntaan palveluita kehitetään.
- Strategian ohjauksessa ja raportoinnissa käytetään yhteistä strategiakorttipohjaa.

- Omia erillisiä tunnuslukutaulukoita käyttäneet tahot esittävät jatkossakin vastaavat taulukot kuin aiemmissa talousarvioissa. Tunnuslukujen tarkoituksena on kuvata toiminnan volyymia tai suorituskykyä.
- Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue vastaa yhdessä talouspalveluiden kanssa kaupungin investointiohjelman laatimisesta ja laatii koko kaupunkia koskevan investointiohjelman. Toimielimet huolehtivat siitä, että talonrakennusinvestointien kalustohankinnat tulevat budjetoiduksi investointilistan irtaimisto-osaan. Irtaimiston osalta investointiosaan budjetoidaan yli 10 000 euroa maksavat koneet ja kalusto sekä muu irtaimisto.
- Talouspalvelut tarkistaa vuoden 2027 hallinto- ja elinvoimapalveluiden sisäiset veloitukset keskitetysti ja vie ne yksiköiden budjetteihin. Veloitukset käsittävät talouspalveluiden, hankintapalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallinnon sekä vahtimestaripalveluiden sisäiset veloitukset, joilla laskutetaan keskitetysti tuotetut palvelut kaikilta kaupungin yksiköiltä.
- Sisäisten vuokrien kulut kohdistetaan kustannuspaikoille tilojen käytön mukaisesti. Sisäisiä vuokria ei koroteta vuodelle 2027.
- Puhtauspalveluiden veloitus perustuu palvelusopimuksiin. Ruokapalveluiden hinta määräytyy tilattavien ruokien määrän perusteella ruokapalveluiden kustannuksista.
- Sisäisten erien kulut ja tulot budjetoidaan laskuttajan toimittaman aineiston perusteella tulosyksiköille siten, että tulot ja menot menevät tasan.

Kaupungilla käytössä olevassa hankeohjeessa kuvataan Mikkelin kaupungin yhteisiä käytäntöjä projektien ja hankkeiden toteuttamiseen liittyen ja jota noudatetaan hankkeiden valmistelussa sekä toteutuksessa hankeideasta lähtien hankkeen päättämiseen ja arkistointiin.

Vuosien 2027–2030 henkilöstö- ja koulutussuunnitelma päivitetään perustuen edelliseen suunnitelmaan 2026–2028. Vuosien 2025-26 tasapainotusohjelman ja muut henkilöstöön vaikuttavat/suunnitellut päätösten vaikutukset huomioidaan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman valmistelussa. Mikkelin kaupungin henkilöstösuunnittelu pohjautuu nykytilan lisäksi keväällä 2026 käytyihin palkkaresurssikeskusteluihin ja sen mukaiseen tavoiteorganisaatioon. Tavoiteorganisaatioon liittyy myös tarvittavan osaamisen kuvaaminen sekä suunnitelma siitä, miten puuttuva osaaminen organisaatioon hankitaan. Hyvällä henkilöstösuunnittelulla varmistetaan palvelutuotannon kannalta optimaaliset henkilöstörakenteet ja mitoitukset ottaen huomioon kaupungin taloudellinen tilanne.

Mikkelin kaupungin henkilöstöresurssointi perustuu hyväksyttyyn henkilöstösuunnitelmaan, keväällä 2026 käytyihin palkkaresurssikeskusteluihin ja niiden perusteella laadittuun resurssointiin. Mikäli uutta osaamista tarvitaan, tulee se pyrkiä toteuttamaan ensisijaisesti virkojen/tehtävien muutoksilla siten, että henkilöstön kokonaismäärä ei kasva. Kaikkien rekrytointien tulee olla linjassa tavoiteorganisaation kanssa.

Henkilöstön osaamista kehitetään ennakoivasti ja huomioiden kaupungin järjestämien palveluiden vaatiman osaamisen tulevaisuuden tarpeet.

Palkkamäärärahoja korotetaan 2,72 prosentilla kesäkuun 2026 palkkaustasosta. Tämä kattaa 1.8.2026 yleiskorotuksen, 1.10.2026 paikallisten järjestelyerien sekä 1.4.2027 yleiskorotusten ja paikallisten järjestelyerien vaikutukset.

Kukin toimiala vastaa henkilöstönsä työhyvinvointia, työturvallisuutta ja työterveyttä ylläpitävän toiminnan (esim. työnohjaus) rahoituksesta. Henkilöstöpalveluiden käyttöön varataan määrärahaa, jolla rahoitetaan kaupunkitasoisia, koko henkilöstöä, useampaa toimialaa tai/ja liikelaitosta koskevia hankkeita, koulutusta sekä työhyvinvointiin, työturvallisuuteen ja työkyvyn ylläpitämiseen ja tukemiseen liittyvää kehittämistoimintaa.

Osaamisen kehittäminen sisältyy strategiaan perustuvaan henkilöstösuunnitteluun. Osaamisen kehittämisessä huomioidaan palvelualueiden tämänhetkiset osaamisvaatimukset ja tulevaisuuden tarpeet, kuten osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen sekä uuden osaamisen ennakointi ja hankkiminen. Työntekijän henkilökohtaisesta osaamisesta ja sen kehittämisestä keskustellaan kehityskeskusteluiden yhteydessä ja sen pohjalta tehdään osaamisen kehittämisen suunnitelma seuraavaa vuotta varten.

Talousarviovalmistelun yhteydessä koostetaan koko organisaation kattava riskirekisteri, joka käsitellään salassa pidettävänä (JulkL 24 § 1 mom. kohdat 15 ja 17). Peruste salaamiselle on esitettävä esityslistatekstin yhteydessä.

Lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien hyväksymien talousarvioehdotusten valmisteluun liittyvine asiakirjoineen on oltava valmiina perjantaihin 18.9.2026 klo 12.00 mennessä.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 1.6.2026 § 184 osoittanut hyvinvointilautakunnalle seuraavan talousarvioraamin:

	talousarvio 2027	talousarvio 2026	tilinpäätös 2025
toimintatuotot	3 166 000 €	3 164 000 €	2 946 000 €
toimintakulut	21 335 000 €	20 840 000 €	19 549 000 €
toimintakate	18 169 000 €	17 677 000 €	16 601 000 €

Tulosalueet ovat valmistelleet talousarvioesityksensä vuodelle 2027 annettuun ja sisäisillä erillä (talous, henkilöstö, hankinnat, tietohallinto, vahtimestari, ruoka, puhtaus ja toimitilavuokrat) tarkennettuun raamiin:

	toimintatuotot	toimintakulut	toimintakate
hallinto	127 800 €	2 163 700 €	2 035 900 €
kirjastopalvelut	417 600 €	3 614 200 €	3 196 600 €
kansalaisopisto	788 700 €	2 096 700 €	1 308 000 €
museopalvelut	128 200 €	1 530 900 €	1 402 700 €
yleiset kulttuuripalvelut	31 000 €	585 800 €	554 800 €
kaupunginorkesteri	127 900 €	1 250 400 €	1 122 500 €
liikuntapalvelut	1 349 200 €	8 450 000 €	7 100 800 €
nuorisopalvelut	195 300 €	1 680 400 €	1 485 100 €

yhteensä	3 165 700 €	21 372 100 €	18 206 400 €

Talousarviossa on huomioitu

- palkankorotusvaraus 2,72 % kesäkuu 2026 tasoon verrattuna
- ulkoisten menojen kasvu 1,2 %
- ulkoisten tulojen kasvu 1,5 %
- ruokapalvelujen kasvu 2,5 %
- puhtauspalvelujen kasvu 1,83 %.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia tulosalueilla ovat mm. seuraavat:

- kirjastopalvelut: Seutukirjaston ja entisen Pertunmaan kirjastopalvelujen tulojen ja menojen korjaus
- museopalvelut: Sodan ja rauhan keskus Muistin kumppanuussumman kasvattaminen
- liikuntapalvelut: tykkilumen ladun lumetus, Hänninkentän huoltorakennus, Rouhialan koulun liikuntasali
- nuorisopalvelut: Sähkiksen vuokra

Talousarvio 2027 ja investointiohjelma esitellään kokouksessa. Lisäksi lautakunnalle esitetään sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen riskien arvioimiseksi ja riskeihin varautumiseksi laadittu palvelualuekohtainen riskirekisteri. Riskirekisteri on salassapidettävä (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom kohdat 15 ja 17).

Ehdotus
Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Hyvinvointilautakunta hyväksyy esityksen ja esittää lautakunnan talousarvion vuodelle 2027 ja taloussuunnitelman vuosille 2028–2030 kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.

Hyvinvointilautakunta valtuuttaa palvelualueen ja talouspalvelut tekemään talousarvioon tarvittaessa teknisiä korjauksia. Tehdyt tekniset korjaukset tuodaan tiedoksi lautakunnalle kaupunginhallituksen talousarviokäsittelyn jälkeen.

Hyvinvointilautakunta päättää pyytää lausunnot aluejohtokunnilta, nuorisovaltuustolta, vanhusneuvostolta ja vammaisneuvostolta talousarviosta 2027 ja taloussuunnitelmasta 2028–2030. Lausunnot pyydetään toimittamaan suoraan kaupunginhallitukselle 14.10.2026 mennessä.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös
Hyvinvointilautakunta edellyttää, että talousarvioon 2027 varataan taidemuseotilojen suunnittelutyöhön 100 000 euron määräraha valtuustopäätöksen mukaisesti.

Muilta osin päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin muutos käsittelyjärjestykseen, jonka mukaan tämä pykälä käsiteltiin pykälän 83 (Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus) jälkeen.

Merkitään, että Puumalan kunnan edustaja Airi Tella poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen.

Vammaisneuvosto, 29.09.2026, § 33

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Vammaisn. 29.9.2026 Talousarvioesitys 2027, hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakunta on pyytänyt lausuntoa talousarviosta 2027 ja taloussuunnitelmasta 2028–2030. Lausunto pyydetään toimittamaan suoraan kaupunginhallitukselle 14.10.2026 mennessä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Vammaisneuvosto antaa kokouksessaan lausunnon kaupunginhallitukselle.

Päätös
Vammaisneuvosto antaa seuraavan lausunnon:

Vammaisneuvosto pitää myönteisenä, että talousarviossa painotetaan hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämistä.

Vammaisneuvosto nostaa esille erityisesti:

- soveltavan liikunnan kehittämissuunnitelman laatimisen
- ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin viran perustamisen
- kulttuuri-, kirjasto- ja museopalveluiden saavutettavuuden parantamisen
- Viestikeskus Lokin esteettömyyden parantamisen
- Marskin liikuntapuiston kehittämisessä saavutettavuuden huomioimisen
- nuorisopalveluiden saavutettavien toimintaympäristöjen kehittämisen

Vammaisneuvosto korostaa, että esteettömyys on monimuotoista ja sen eri muodot tulee huomioida kaikessa kehittämisessä. Fyysisen esteettömyyden lisäksi on tärkeää huomioida muun muassa aistiesteettömyys.

Merkitään, että vammaisneuvoston jäsenille ennen kokousta toimitettu hyvinvointilautakunnan talousarvioesitys 2027 liitetään pykälän liitteeksi.

Tiedoksi
Kaupunginhallitus, Talouspalvelut

Sivistyslautakunta, § 90,17.09.2026
Vammaisneuvosto, § 34, 29.09.2026

§ 34
Mikkelin kaupungin talousarvio 2027, sivistyslautakunta / vammaisneuvosto

MliDno-2026-2250

Sivistyslautakunta, 17.09.2026, § 90

Valmistelijat / lisätiedot:

Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja, Virpi.siekkinen@mikkeli.fi
Aija Kuuppo, taloussuunnittelija, aija.kuuppo@mikkeli.fi
Leila Korhonen, vt. varhaiskasvatusjohtaja, leila.korhonen@sivistys.mikkeli.fi
Hanne Lahtinen, opetusjohtaja, hanne.lahtinen@sivistys.mikkeli.fi
Marja Ukkonen, Mikkelin lukion rehtori, marja.ukkonen@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Sivltk 17.9.2026 Talousarvioesitys 2027, sivistyslautakunta
2 Liite Sivltk 17.9.2026 Investointiesitys, talousarvio 2027

Kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta. Valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista ja hyväksyä talousarvio.

Kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- omistajapolitiikka;
- henkilöstöpolitiikka;
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Strategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. (Kuntalaki 410/2015 § 37)

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kaupunginvaltuusto hyväksyy vuoden loppuun mennessä seuraavan kalenterivuoden talousarvion ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. (Kuntalaki 410/2015 § 110)

Talousarvio ja -suunnitelma sitovat toimielimiä ja henkilöstöä ja ovat samalla näiden ohjauksen ja valvonnan välineitä. Talousarvioon tehtävistä muutoksista päättää kaupunginvaltuusto. Määrärahat ovat lupa käyttää rahaa ja tulot ovat sitovia velvoitteita kerätä rahaa. Talousarvion määrärahat voi alittaa ja tuloja voi kerryttää talousarviota enemmän, mutta ei toisinpäin.

Talousarvion valmistelun lähtökohdat ovat seuraavat. Mikkelin kaupungin vuoden 2025 tulos oli 2,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä nousi 113 miljoonaan euroon ja vahva tase antaa turvapuskurin tulevaisuuteen. Kuitenkin heikko työllisyystilanne ja siihen kytkeytyvä verotulojen heikko kehitys sekä sote-uudistuksesta seurannut valtionrahoituksen uusi jako tarkoittavat, että edelleen on tärkeää pitää kiinni tarkasta taloudenhoidosta.

Raamivaiheeseen perustuva alustava tilikauden 2027 tulos muodostuu talousarvioraamin osoittaman toimintakatteen ja raamin laatimishetken muiden ennakoitujen talousnäkymien mukaan nollatasolle. Raaminesittämän toimintakatteen ylittymistä ei voida hyväksyä, ellei siihen ilmene jotain ulkoisia, yllättäviä ja Mikkelin kaupungista itsestään riippumattomia perusteita.

Talousarvioraami on lautakuntatasolla sitova valmistelupohja. Lautakunnat ja johtokunnat valmistelevat vuoden 2027 talousarvion kaupunginhallituksen 1.6.2026 vahvistaman talousarvioraamin pohjalta.

13.4.2026 § 22 valtuusto hyväksyi Mikkelin kaupungin uuden strategian visionaan Mikkeli – Kansainvälinen puhtaan veden ja kokonaisturvallisuuden päämaja Saimaalla. Mikkelin kaupungin arvot ovat "Reilu, Rohkea, Rakentava ja Turvallinen".

Visioon ja arvoihin pohjautuvat strategiset teemat ovat

- Hyvinvoiva kuntalainen ja sujuva arki
- Koulutus, osaaminen ja työllisyys
- Elinvoima, yrityksen ja investoinnit
- Vahva talous ja vaikuttavuus
- Henkilöstö – strategian toteuttajat.

Kaupungin strategian toteuttamiseksi ja toteutumisen seurannaksi talousarviossa asetetaan vuosittain toiminnallisia tavoitteita sekä niille soveltuvia mittareita. Toimenpiteiden/tavoitteiden määrittämiseksi sekä seurannaksi laaditaan lautakuntatasoisesti strategiakortit.

Lautakunnan toiminta- ja taloussuunnitelman sisältö on seuraava:

- Raportoinnin alkuun kirjoitetaan tiivis yhteenveto toimielimen perustehtävästä.
- Palvelusuunnitelmassa kerrotaan lyhyesti toimielimen tärkeimmät ja keskeisimmät palveluun liittyvät kehittämissuunnitelmat ja palvelutuotantoon vaikuttavat muutokset. Tarkoituksena on kuvata mihin suuntaan palveluita kehitetään.
- Strategian ohjauksessa ja raportoinnissa käytetään yhteistä strategiakorttipohjaa.
- Omia erillisiä tunnuslukutaulukoita käyttäneet tahot esittävät jatkossakin vastaavat taulukot kuin aiemmissa talousarvioissa. Tunnuslukujen tarkoituksena on kuvata toiminnan volyymia tai suorituskykyä.

- Asumisen ja toimintaympäristön palvelualue vastaa yhdessä talouspalveluiden kanssa kaupungin investointiohjelman laatimisesta ja laatii koko kaupunkia koskevan investointiohjelman. Toimielimet huolehtivat siitä, että talonrakennusinvestointien kalustohankinnat tulevat budjetoiduksi investointilistan irtaimisto-osaan. Irtaimiston osalta investointiosaan budjetoidaan yli 10 000 euroa maksavat koneet ja kalusto sekä muu irtaimisto.
- Talouspalvelut tarkistaa vuoden 2027 hallinto- ja elinvoimapalveluiden sisäiset veloitukset keskitetysti ja vie ne yksiköiden budjetteihin. Veloitukset käsittävät talouspalveluiden, hankintapalveluiden, henkilöstöpalveluiden, tietohallinnon sekä vahtimestaripalveluiden sisäiset veloitukset, joilla laskutetaan keskitetysti tuotetut palvelut kaikilta kaupungin yksiköiltä.
- Sisäisten vuokrien kulut kohdistetaan kustannuspaikoille tilojen käytön mukaisesti. Sisäisiä vuokria ei koroteta vuodelle 2027.
- Puhtauspalveluiden veloitus perustuu palvelusopimuksiin. Ruokapalveluiden hinta määräytyy tilattavien ruokien määrän perusteella ruokapalveluiden kustannuksista.
- Sisäisten erien kulut ja tulot budjetoidaan laskuttajan toimittaman aineiston perusteella tulosyksiköille siten, että tulot ja menot menevät tasan.

Kaupungilla käytössä olevassa hankeohjeessa kuvataan Mikkelin kaupungin yhteisiä käytäntöjä projektien ja hankkeiden toteuttamiseen liittyen ja jota noudatetaan hankkeiden valmistelussa sekä toteutuksessa hankeideasta lähtien hankkeen päättämiseen ja arkistointiin.

Vuosien 2027–2030 henkilöstö- ja koulutussuunnitelma päivitetään perustuen edelliseen suunnitelmaan 2026–2028. Vuosien 2025-26 tasapainotusohjelman ja muut henkilöstöön vaikuttavat/suunnitellut päätösten vaikutukset huomioidaan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman valmistelussa. Mikkelin kaupungin henkilöstösuunnittelu pohjautuu nykytilan lisäksi keväällä 2026 käytyihin palkkaresurssikeskusteluihin ja sen mukaiseen tavoiteorganisaatioon. Tavoiteorganisaatioon liittyy myös tarvittavan osaamisen kuvaaminen sekä suunnitelma siitä, miten puuttuva osaaminen organisaatioon hankitaan. Hyvällä henkilöstösuunnittelulla varmistetaan palvelutuotannon kannalta optimaaliset henkilöstörakenteet ja mitoitukset ottaen huomioon kaupungin taloudellinen tilanne.

Mikkelin kaupungin henkilöstöresurssointi perustuu hyväksyttyyn henkilöstösuunnitelmaan, keväällä 2026 käytyihin palkkaresurssikeskusteluihin ja niiden perusteella laadittuun resurssointiin. Mikäli uutta osaamista tarvitaan, tulee se pyrkiä toteuttamaan ensisijaisesti virkojen/tehtävien muutoksilla siten, että henkilöstön kokonaismäärä ei kasva. Kaikkien rekrytointien tulee olla linjassa tavoiteorganisaation kanssa.

Henkilöstön osaamista kehitetään ennakoivasti ja huomioiden kaupungin järjestämien palveluiden vaatiman osaamisen tulevaisuuden tarpeet.

Palkkamäärärahoja korotetaan 2,72 prosentilla kesäkuun 2026 palkkaustasosta. Tämä kattaa 1.8.2026 yleiskorotuksen, 1.10.2026 paikallisten järjestelyerien sekä 1.4.2027 yleiskorotusten ja paikallisten järjestelyerien vaikutukset.

Kukin toimiala vastaa henkilöstönsä työhyvinvointia, työturvallisuutta ja työterveyttä ylläpitävän toiminnan (esim. työnohjaus) rahoituksesta.

Henkilöstöpalveluiden käyttöön varataan määrärahaa, jolla rahoitetaan kaupunkitasoisia, koko henkilöstöä, useampaa toimialaa tai/ja liikelaitosta koskevia hankkeita, koulutusta sekä työhyvinvointiin, työturvallisuuteen ja työkyvyn ylläpitämiseen ja tukemiseen liittyvää kehittämistoimintaa.

Osaamisen kehittäminen sisältyy strategiaan perustuvaan henkilöstösuunnitteluun. Osaamisen kehittämisessä huomioidaan palvelualueiden tämänhetkiset osaamisvaatimukset ja tulevaisuuden tarpeet, kuten osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen sekä uuden osaamisen ennakointi ja hankkiminen. Työntekijän henkilökohtaisesta osaamisesta ja sen kehittämisestä keskustellaan kehityskeskusteluiden yhteydessä ja sen pohjalta tehdään osaamisen kehittämisen suunnitelma seuraavaa vuotta varten.

Talousarviovalmistelun yhteydessä koostetaan koko organisaation kattava riskirekisteri, joka käsitellään salassa pidettävänä (JulkL 24 § 1 mom. kohdat 15 ja 17). Peruste salaamiselle on esitettävä esityslistatekstin yhteydessä.

Lautakuntien ja liikelaitosten johtokuntien hyväksymien talousarvioehdotusten valmisteluun liittyvine asiakirjoineen on oltava valmiina perjantaihin 18.9.2026 klo 12.00 mennessä.

Kaupunginhallitus on kokouksessaan 1.6.2026 § 184 osoittanut sivistyslautakunnalle seuraavan talousarvioraamin:

	talousarvio 2027	talousarvio 2026	tilinpäätös 2025
toimintatuotot	3 419 000 €	3 348 000 €	3 611 000 €
toimintakulut	104 551 000 €	103 588 000 €	99 619 000 €
toimintakate	101 133 000 €	100 239 000 €	96 008 000 €

Tulosalueet ovat valmistelleet talousarvioesityksensä vuodelle 2027 annettuun ja sisäisillä erillä (talous, henkilöstö, hankinnat, tietohallinto, vahtimestari, ruoka, puhtaus ja toimitilavuokrat) tarkennettuun raamiin:

	toimintatuotot	toimintakulut	toimintakate
hallinto	115 500 €	619 300 €	503 800 €
varhaiskasvatus	756 300 €	38 064 400 €	37 308 100 €
perusopetus	2 356 600 €	59 757 900 €	57 401 300 €
lukiokoulutus	186 000 €	5 909 800 €	5 723 800 €
yhteensä	3 414 400 €	104 351 400 €	100 937 000 €

Talousarviossa on huomioitu

- palkankorotusvaraus 2,72 % kesäkuu 2026 tasoon verrattuna
- ulkoisten menojen kasvu 1,2 %
- ulkoisten tulojen kasvu 1,5 %
- ruokapalvelujen kasvu 2,5 %
- puhtauspalvelujen kasvu 1,83 %.

Merkittäviä toiminnallisia muutoksia tulosalueilla ovat mm. seuraavat:

- hallinto: koulujen kerhohanke "Oma juttu"-hanketuloja aikaisempaa enemmän (vastapainoksi hankemenot kasvavat), ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön koordinaattorin kulut, tulosalueiden tietoturvan varmistaminen
- varhaiskasvatus: yksityisten päiväkotien palvelusetelin indeksikorotus, hoidon tuet, esiopetuksen maksusitoumuksen muutos, palveluverkkomuutokset, hankemuutokset
- perusopetus: oppimisen tuen lakimuutos koko vuodelle 2027 kohdistettuna, oppilasmäärän väheneminen, koulukuljetuksen kustannukset kasvavat kilpailutuksen johdosta, ict-hankinnat, uudet toimintamallit perusopetukseen, kansainvälinen koulupolku, muutokset iltapäivätoiminnassa, hankemuutokset
- lukio: aloittavien lukiolaisten/oppivelvollisten ict-laitteet.

Talousarvio 2027 ja investointiohjelma esitellään kokouksessa. Lisäksi lautakunnalle esitetään sivistyksen ja hyvinvoinnin palvelualueen riskien arvioimiseksi ja riskeihin varautumiseksi laadittu palvelualuekohtainen riskirekisteri. Riskirekisteri on salassapidettävä (laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom kohdat 15 ja 17).

Ehdotus
Esittelijä: Virpi Siekkinen, sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta hyväksyy esityksen ja esittää lautakunnan talousarvion vuodelle 2027 ja taloussuunnitelman vuosille 2028–2030 kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle.

Sivistyslautakunta valtuuttaa palvelualueen ja talouspalvelut tekemään talousarvioon tarvittaessa teknisiä korjauksia. Tehdyt tekniset korjaukset tuodaan tiedoksi lautakunnalle kaupunginhallituksen talousarviokäsittelyn jälkeen.

Sivistyslautakunta päättää pyytää lausunnot aluejohtokunnilta, nuorisovaltuustolta ja vammaisneuvostolta talousarviosta 2027 ja taloussuunnitelmasta 2028–2030. Lausunnot pyydetään toimittamaan suoraan kaupunginhallitukselle 14.10.2026 mennessä.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös
Hyväksyttiin.

Merkitään, että investointiesitys liitetään pöytäkirjan liitteeksi.

Vammaisneuvosto, 29.09.2026, § 34

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

Liitteet

1 Liite Vammaisn. 29.9.2026 Talousarvioesitys 2027, sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta on pyytänyt lausuntoa talousarviosta 2027 ja taloussuunnitelmasta 2028–2030. Lausunto pyydetään toimittamaan suoraan kaupunginhallitukselle 13.10.2026 mennessä.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Vammaisneuvosto antaa kokouksessaan lausunnon kaupunginhallitukselle.

Päätös
Vammaisneuvosto antaa seuraavan lausunnon:

Vammaisneuvosto pitää tärkeänä, että tavoitteena on turvata laadukkaat, tasavertaiset ja saavutettavat kasvatus- ja opetuspalvelut.

Vammaisneuvosto pitää erityisen merkittävinä:

- oppimisen tuen uudistuksen huomioimista talousarviossa
- kasvaneen tuen tarpeen tunnistamista
- oppilaiden yksilöllisen tuen turvaamista
- erityisluokanopettajaresurssien vahvistamista
- yhteistyön kehittämistä kasvun ja oppimisen tuen palveluissa
- Itäisen aluekoulun ratkaisuissa esteettömyyden huomioimista; tilat, tukipalvelut ja koulukuljetukset

Vammaisneuvosto korostaa, että koulu- ja päiväkotiratkaisuissa tulee varmistaa rakennusten, piha-alueiden, saattoliikenteen ja oppimisympäristöjen esteettömyys.

Merkitään, että vammaisneuvoston jäsenille ennen kokousta toimitettu sivistyslautakunnan talousarvioesitys 2027 liitetään pykälän liitteeksi.

Tiedoksi
Kaupunginhallitus, Talouspalvelut

§ 35
Lautakuntien terveiset

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

Kuullaan lautakuntien terveiset. Vammaisneuvosto antaa evästyksensä tuleviin kokouksiin.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Merkitään tiedoksi.

Päätös
Merkittiin, että

- Kaupunkikehityslautakunnan kokoukset on järjestetty 16.6., 25.8., 15.9. Kokouksissa on käsitelty muun muassa kaupunkikeskustaan suunniteltuja nopeusrajoituksia, kaava-asioita sekä taloutta.
- Sivistyslautakunnan kokouksissa 27.8. ja 17.9. on käsitelty muun muassa palvelualueen rekrytointeja sekä taloutta.
- Hyvinvointilautakunnan kokouksissa 26.8. ja 16.9. on käsitelty muun muassa taloutta sekä Rantakeitaan kuntosalia.

§ 36
Eloisan vammaisneuvoston terveiset

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

Kuullaan terveiset Eloisan vammaisneuvostosta ja lautakunnasta. Vammaisneuvosto antaa evästyksensä tuleviin kokouksiin.

Ehdotus
Esittelijä: Timo Petäjämäki

Merkitään tiedoksi terveiset Eloisan vammaisneuvostosta ja lautakunnasta sekä vammaisneuvoston evästykset.

Päätös
Merkittiin, että

- seuraava Eloisan vammaisneuvoston kokous järjestetään 7.10.2026.
- Eloisan järjestämissä vammaisten tulkkauspalveluissa on ilmennyt asiakaslähtöisyyden ja asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta ongelmia, kun erityisesti viittomakielisille asiakkaille on tilattu etätulkkausta ilman asiakkaan suostumusta, vaikka kuulonäkövammaisille tulee ohjeiden mukaan ensisijaisesti järjestää lähitulkkaus. Asia viedään Eloisan vammaisneuvostoon ja pyydetään selvitystä etätulkkauksen ensisijaisesta käytöstä ilman asiakkaan suostumusta.
- Eloisan palvelulautakunnan kokous on järjestetty 23.9.2026 ja siellä käsitelty mm. pelastustoimen palvelutasoa, yhteisöavustuksia ja hyvinvointikyselyn tuloksia.

§ 37
Muut asiat

Valmistelija / lisätiedot:

Anni Löppönen, palvelukoordinaattori, anni.lopponen@sivistys.mikkeli.fi

- Lausunto Ihastjärven kuntoradan lakkautukseen liittyen
- Vammaisneuvoston talousarvio 2027
- Tiedottaminen esteettömyyteen liittyvissä asioissa
- Invalidiliitto järjestää 9.12.2026 maksuttoman, erityisesti vammaisneuvostojen jäsenille suunnatun Teams-webinaarin "Työvälineitä esteettömyyden edistämiseen"

Päätös
Merkittiin, että

- lausunto Ihastjärven kuntoradan lakkautukseen liittyen on toimitettu liikuntapalveluille.
- Vammaisneuvostolle esiteltiin neuvoston talousseuranta sekä talousarvio 2027.

Lisäksi merkittiin, että Vilhonkadulle on tullut uusi invapaikka. Toivotaan aktiivisempaa tiedottamista esteettömyyteen liittyvissä asioissa.

Lisäksi merkittiin tieto webinaarista.

§ 38
Kokouksen päättäminen

Päätös
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 18.43.

Muutoksenhakukielto

§28, §29, §30, §31, §32, §33, §34, §35, §36, §37, §38

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa ei saa kuntalain (410/2015) 136 §:n perusteella hakea muutosta.